

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 124/17

Luksemburg, 28 listopada 2017 r.

Wyrok w sprawie C-514/16

Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade i Fausto da Silva
Rodrigues de Andrade / José Manuel Proença Salvador, Crédito Agrícola
Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA i Jorge Oliveira
Pinto

**Szkody wyrządzone przez pojazdy, które są wykorzystywane jako narzędzia pracy,
nie powinny być objęte obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej
za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, chyba że
pojazdy te są używane głównie jako środki transportu**

*Fakt, że pojazd w chwili wypadku był nieruchomy lub że jego silnik był bądź nie był włączony, nie
wyklucza sam w sobie, że używanie tego pojazdu w takiej chwili może być związane z jego
wykorzystaniem w charakterze środka transportu*

Maria Alves zmarła w marcu 2006 r. w następstwie wypadku w gospodarstwie rolnym, w którym pracowała. Została ona zmiążdżona przez ciągnik stojący na drodze gruntowej w tym gospodarstwie, którego silnik był włączony w celu uruchomienia pompy służącej do rozpryskiwania herbicydu. Ciągnik ten zsunął się z drogi w wyniku obsunięcia się ziemi, spowodowanego w szczególności przez ciężar ciągnika, drgania jego silnika i pompy opryskiwacza herbicydowego oraz silny deszcz. Wdowiec po Marii Alves wniósł do sądu powództwo o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z wypadku, solidarnie od właścicieli gospodarstwa oraz ciągnika lub CA Seguros – towarzystwa ubezpieczeniowego, z którym właściciel tego pojazdu zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem tegoż pojazdu, w przypadku uznania, że to towarzystwo ubezpieczeniowe było zobowiązane do pokrycia takiej szkody.

Pierwsza dyrektywa w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych¹ stanowi, że odpowiedzialność cywilna odnosząca się do ruchu pojazdów normalnie przebywających na terytorium państw członkowskich jest objęta ubezpieczeniem.

Tribunal da Relação de Guimarães (sąd apelacyjny w Guimarães, Portugalia) zauważył, że Trybunał orzekł w sprawie dotyczącej manewru cofania przez ciągnik rolniczy², iż pojęcie „ruch pojazdów” obejmuje każde użytkowanie pojazdu, które jest zgodne z normalną funkcją tego pojazdu. Zdaniem sądu portugalskiego okoliczności faktyczne tamtej sprawy pozwalały przyjąć, że normalną funkcją pojazdu jest poruszanie się. Jednakże Trybunał nie zajął dotychczas stanowiska w kwestii, czy pojęcie „ruch pojazdów” obejmuje również wykorzystywanie pojazdu jako urządzenia generującego siłę napędową, bez wprawiania tego pojazdu w ruch. Tribunal da Relação de Guimarães zastanawia się zatem, czy w świetle zarówno celu w postaci ochrony ofiar wypadków

¹ Dyrektywa Rady 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczania od takiej odpowiedzialności (Dz.U. L 103, s. 1; „pierwsza dyrektywa”). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczania od takiej odpowiedzialności (Dz.U. L 263, s. 11) uchyliła pierwszą dyrektywę. Niemniej jednak, z uwagi na datę wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy w postępowaniu głównym, sprawa ta podlega przepisom pierwszej dyrektywy.

² Wyrok z dnia 4 września 2014 r., *Vnuk* (C-162/13; zob. [komunikat prasowy nr 117/14](#)). W innej sprawie Trybunał ma sprecyzować pojęcie „ruch pojazdów” w związku z wypadkiem, który miał miejsce na terenie przeznaczonym do przeprowadzania ćwiczeń wojskowych z udziałem pojazdu wojskowego (sprawa *Núñez Torreiro*, C-334/16).

przyjętego w przepisach Unii dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia jak i konieczności zapewnienia jednolitego stosowania prawa Unii, uzasadnione jest wyłączenie z zakresu zastosowania pojęcia „ruch pojazdów” przypadku pojazdu na postoju, wykorzystywanego do jego normalnej funkcji w postaci urządzenia generującego siłę napędową przeznaczoną do wykonania innej pracy, w sytuacji gdy takie wykorzystanie może być przyczyną poważnych, a nawet śmiertelnych w skutkach wypadków³.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał orzekł, że nie jest objęta zakresem pojęcia „ruch pojazdów” w rozumieniu tej dyrektywy sytuacja, w której ciągnik rolniczy uczestniczył w wypadku, jeżeli w chwili jego wystąpienia główna funkcja tego ciągnika nie polegała na wykorzystaniu go w charakterze środka transportu, ale na generowaniu, jako narzędzie pracy, siły napędowej koniecznej do uruchomienia pompy opryskiwacza herbicydowego.

Trybunał zauważył przede wszystkim, że pytanie przedłożone przez sąd portugalski opiera się na przesłance, zgodnie z którą umowa ubezpieczenia zawarta przez właściciela ciągnika ma obejmować wyłącznie odpowiedzialność cywilną za szkody powstałe w związku z ruchem tego ciągnika. W związku z tym Trybunał zbadał, czy sytuacja, która doprowadziła do śmierci Marii Alves, może bądź nie może być uznana za wypadek związany z ruchem ciągnika w rozumieniu dyrektywy.

Trybunał stwierdził następnie, że pojęcie „ruch pojazdów” nie może być pozostawione ocenie każdego państwa członkowskiego, lecz stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii, które należy interpretować w jednolity sposób.

Trybunał podkreślił, że **zakres pojęcia „ruch pojazdów” w rozumieniu dyrektywy nie zależy od cech fizycznych i rzeźby terenu, na którym pojazd jest używany, a każde wykorzystanie pojazdu w charakterze środka transportu objęte jest zakresem tego pojęcia.** W tym względzie fakt, że pojazd uczestniczący w wypadku był nieruchomy w chwili, w której wypadek nastąpił, nie wyklucza sam w sobie, że używanie tego pojazdu w takiej chwili może być związane z jego wykorzystaniem w charakterze środka transportu i w rezultacie, być objęte zakresem pojęcia „ruch pojazdów” w rozumieniu dyrektywy. Trybunał dodał, że kwestia, czy jego silnik w chwili wypadku był bądź nie był włączony, nie jest w tym zakresie rozstrzygająca. Jednakże Trybunał zauważył, że **w odniesieniu do pojazdów używanych w określonych okolicznościach również jako narzędzia pracy należy ustalić, czy w chwili wypadku, w którym taki pojazd uczestniczył, był on używany głównie jako środek transportu, w którym to przypadku takie użycie może być objęte zakresem pojęcia „ruch pojazdów” w rozumieniu dyrektywy, czy też jako narzędzie pracy, kiedy to nie będzie ono objęte zakresem tegoż pojęcia.** Trybunał orzekł, że **w okolicznościach tej sprawy wydaje się, że wykorzystanie ciągnika wiązało się głównie z jego funkcją jako narzędzia pracy, to znaczy jako generator siły napędowej koniecznej do uruchomienia pompy opryskiwacza herbicydowego, w którą został wyposażony w celu rozpryskiwania tego herbicydu na winorośli rosnącej w gospodarstwie rolnym, a nie z jego funkcją jako środek transportu. W rezultacie takie wykorzystanie nie jest objęte zakresem pojęcia „ruch pojazdów” w rozumieniu dyrektywy.**

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎(+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez [„Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106

³ Rządy portugalski, estoński, irlandzki, hiszpański, łotewski oraz rząd Zjednoczonego Królestwa przedstawiły w tej sprawie uwagi.